21141Y25M254428

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ
«АНАЛІЗ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

ЗМІСТ

ВСТУП 3
РОЗДІЛ 1. Загальна характеристика області 4
РОЗДІЛ 2. Система соціального захисту Миколаївської області 5

РОЗДІЛ 3. Виклики, з якими стикається система соціального захисту населення в громадах Миколаївської області 7

РОЗДІЛ 4. Управлінська структура системи соціального захисту в територіальних громадах Миколаївської області 8

РОЗДІЛ 5. Надавачі соціальних послуг в громадах 11
5.1. Мобільні бригади 12
5.2. Територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг) 14
5.3. Центри надання соціальних послуг 15
5.4. Центри соціальних служб 17
5.5. Центри життєстійкості 18
5.6. Інші надавачі соціальних послуг 18

РОЗДІЛ 6. Потреби установ системи соціального захисту 20

ВИСНОВКИ 21

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

Вступ

В період з серпня по жовтень 2025 БО «БФ «Стабілізейшен Суппорт Сервісез» (далі - БО «ССС») в рамках проєкту «Підтримка спроможності державних установ та місцевих громад у зміцненні системи соціального захисту в Україні» (далі - Проєкт), який реалізується за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні, проведений аналіз системи соціального захисту населення в територіальних громадах Миколаївської області.

Метою цього дослідження є комплексна оцінка потреб та визначення проблем з якими стикаються установи та заклади системи соціального захисту населення у громадах Миколаївської області. Проведене дослідження дало можливість з'ясувати обсяг необхідної допомоги для задоволення першочергових потреб установ соціального захисту населення в громадах, щоб забезпечити їх стабільну і безперервну роботу.

Об'єктом дослідження є органи, установи та заклади – надавачі соціальних послуг, утворені органами місцевого самоврядування, служби та механізми, які забезпечують реалізацію державної соціальної політики та місцевих політик у сфері соціального захисту у територіальних громадах Миколаївської області.

Предметом дослідження є поточний стан системи: виконавчих структурних підрозділів соціального захисту населення органів місцевого самоврядування (- далі ОМС) та комунальних надавачів соціальних послуг в громадах Миколаївської області. Зокрема: наявність управлінської структури системи соціального захисту; наявність комунальних надавачів соціальних послуг; їх територіальне розміщення; кадровий потенціал; технічне забезпечення; наявність віддалених робочих місць; перелік соціальних послуг, які надаються установами та закладами; категорії людей/сімей, яким надаються соціальні послуги. Крім того, це - виявлення першочергових потреб системи соціального захисту на рівні територіальної громади щодо матеріально - технічної допомоги та інституційної підтримки.

Етапи проведення дослідження

Підготовчий

- Підготовлений та направлений лист до Департаменту соціального захисту

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

- населення Миколаївської ОДА щодо сприяння проведенню дослідження та поширення опитувальника в громадах області.

- ***Збір первинних даних***

- Опитування виконавчих структурних підрозділів соціального захисту населення ОМС і комунальних надавачів соціальних послуг шляхом заповнення google-анкети. Анкета

- Використання відкритих джерел інформації: офіційні вебсайти ОМС, структурних підрозділів соціального захисту населення, комунальних надавачів соціальних послуг, та інших публічних джерел.

Аналіз зібраної інформації

- Обробка отриманих даних.

- Виявлення проблем та викликів, визначення першочергових потреб для забезпечення стабільної та безперебійної роботи системи.

- ***Оформлення результатів***

- Узагальнення та аналіз отриманої інформації.

- Підготовка аналітичного звіту та зведеної таблиці з відповідною інформацією по громадам Миколаївської області.

1. Загальна характеристика області

Миколаївська область — південний регіон України зі стратегічним розташуванням, її площа становить 24 598 км. кв. Адміністративно область поділяється на 4 района та має у своєму складі **52** територіальні громади. Серед громад області 9 – міські територіальні громади, 14 – селищні, 29 – сільські. Населення, за оцінками 2024 року, становить близько 1 млн 119 тис 675 осіб.

Населення Миколаївської області по районах

(станом на кінець 2024 р., за даними порталу decentralization.gov.ua)

Район	Загальне населення	Міське населення	Сільське населення	Міське, %	Сільське, %
Миколаївський	651 006	508 200	90 101	78, 06%	0,07%

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

Район	Загальне населення	Міське населення	Сільське населення	Міське, %	Сільське, %
Баштанський	138 523	63 504	39 340	45, 84%	28, 39%
Вознесенський	180 479	77 537	32 834	42, 96%	18, 19%
Первомайський	149 667	70 327	27 024	46, 98%	18, 05%
Разом по області	**1 119 675**	**719 568**	**189 299**	**213, 8%**	**64, 7%**

Всього на обліку в територіальних громадах Миколаївської області перебувають 120 тисяч 535 осіб ВПО станом на 01.11.2025 рік, в тому числі 29 276 дітей, осіб з інвалідністю – 5 930, пенсіонерів - 23 614.

2. Система соціального захисту Миколаївської області

Система соціального захисту населення Миколаївської області представлена обласними та районними структурами соціального захисту, структурними підрозділами органів місцевого самоврядування (- далі ОМС), соціальними офісами та ЦНАПами, надавачами соціальних послуг комунальної та приватної форми власності, неурядовими громадськими організаціями, які надають базову соціальну підтримку.

Стратегічний рівень (Обласний)

- Департамент соціального захисту населення Миколаївської ОД(В)А – головний регіональний орган, що формує та реалізує державну політику в сфері соцзахисту на регіональному рівні.

- Головне управління Пенсійного фонду України в Миколаївській області - з липня 2025 року став головним «бек-офісом» для призначення більшості видів соціальної допомоги та субсидій.

- Головне управління Національної соціальної сервісної служби в Миколаївській області - державний контроль за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей, а також моніторингу за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальних послуг.

- Комунальна установа “Центр соціальних служб” Миколаївської обласної ради - методичне забезпечення проведення у територіальних громадах

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

соціальної роботи, надання соціальних послуг особам/сім'ям, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах, а також організація навчальних заходів.

Адміністративно-координаційний рівень (Районний)

Районні управління соціального захисту населення Миколаївського, Баштанського, Вознесенського, Первомайського районів, ***всього 4*** – здійснюють нагляд та координацію за дотриманням прав дітей та соціальним захистом на рівні районів.

Сервісний рівень (Громада — ТГ) - передня лінія взаємодії з громадянами

Структурні підрозділи соціального захисту населення територіальних громад (департаменти/управління/відділи/сектори з питань соціального захисту населення ОМС)***, всього 52*** - розробляють та виконують місцеві програми соціальної підтримки, організовують надання базових соціальних послуг, прийом документів від громадян, встановлення статусу та видачу посвідчень тощо.

Комунальні установи/заклади соціального обслуговування (надання соціальних послуг): територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг), центри надання соціальних послуг, центри соціальних служб, ***всього 52*** - надають соціальні послуги.

ЦНАПи та соціальні офіси в громадах (центри надання інтегрованих соціальних послуг) – точки доступу населення до адміністративних послуг у сфері соціального захисту.

Недержавний сектор – неурядові громадські організації, які надають соціальні послуги, базову соціальну підтримку вразливим групам населення.

Висновок

Система соціального захисту населення Миколаївської області є розгалуженою, багаторівневою структурою, яка забезпечує реалізацію державної та регіональної соціальної політики на рівні територіальних громад області. В умовах прифронтового регіону така вертикаль є критично важливою для оперативного реагування на запити населення.

Територіальні громади забезпечують надання базових соціальних послуг,

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

послуги “першої лінії”, безпосередньо працюють з людьми.

Обласний рівень здійснює координацію та надає методичну допомогу в роботі: навчання фахівців, моніторинг якості, розподіл субвенції, технічна підтримка та допомога в адмініструванні. За рахунок коштів обласного бюджету забезпечено діяльність спеціалізованих установ: психоневрологічні інтернати, геріатричні пансіонати, тощо, які цілодобово надають соціальні послуги потребуючим мешканцям усіх територіальних громад регіону. Не всі громади області мають можливість забезпечити надання соціальної послуги стаціонарного догляду, через обмеженість фінансових ресурсів та вузьку спеціалізацію фахівців (лікарі, реабілітологи, психологи).

3. Виклики, з якими стикається система соціального захисту населення в громадах Миколаївської області

Система соціального захисту на місцевому рівні стикається з критичними викликами, серед яких:

- Кадровий дефіцит - відсутність вузькопрофільних спеціалістів у громадах. Психологи, реабілітологи, логопеди, соціальні педагоги та фахівці із соціальної роботи; плинності кадрів та значні навантаження. Дефіцит кадрів посилюється низькою заробітною платою працівників соціальної сфери та нездатністю громад утримувати кваліфікованих фахівців, що, за даними опитування, зазначили близько 70% громад.

- Логістичні та інфраструктурні обмеження, що створюють територіальну недоступність послуг. Незадовільне транспортне сполучення між населеними пунктами та відсутність транспортних засобів, закріплених за установами соціального захисту, ускладнює або навіть унеможливлює надання послуг у віддалених селах і селищах.

- Не завжди стабільна робота мобільного зв’язку та Інтернету або їх повна відсутність, що обмежує доступ населення до онлайн-послуг.

- Фінансові обмеження становлять третій блок системних проблем. Бюджети багатьох громад є дотаційними, а видатки на соціальний захист населення не віднесені до пріоритетних у місцевих бюджетах. Недостатність

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

фінансових ресурсів ускладнює вирішення кадрових, логістичних та інфраструктурних проблем.

- Організаційний вакуум проявляється у недостатньому рівні охоплення населення соціальними послугами, що частково пов'язано з відсутністю системної оцінки потреб. Це обмежує стратегічне планування та унеможливлює адресне надання допомоги тим, хто її потребує найбільше.

- При впровадженні соціальних послуг у громаді є одночасна поява багатьох регуляторних актів з боку Мінсоцполітики але не вистачає навчання для спеціалістів на місцях.

- Відсутність доступу до бази даних, які були передані до Пенсійного фонду України, для звірки списків пільгових категорій громадян.

Висновки

Система соціального захисту населення в громадах Миколаївської області функціонує в умовах значних викликів, які мають системний і взаємопов'язаний характер. Найбільші труднощі зумовлені кадровим дефіцитом, нестачею фінансових і матеріальних ресурсів, а також інфраструктурними та організаційними обмеженнями. Такі фактори знижують ефективність соціальної роботи, ускладнюють доступ населення до послуг і обмежують можливості громад оперативно реагувати на нові соціальні потреби.

Подолання цих викликів потребує комплексного підходу, що включає розвиток регіональних програм залучення і підтримки вузькопрофільних спеціалістів, створення механізмів фінансування транспорту для мобільних бригад, впровадження обов'язкової оцінки потреб населення у соціальних послугах та підвищення пріоритетності видатків на соціальний захист у місцевих бюджетах.

4. Управлінська структура системи соціального захисту в територіальних громадах Миколаївської області

В 52 територіальних громадах Миколаївської області визначено посадових осіб з числа керівного складу (заступник голови, секретар ради, керуючий

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

справами), відповідальна за координацію з питань соціального захисту населення. Це доводить високий рівень управлінської спроможності у сфері соціального захисту на рівні громади та інтегрованість цього напряму роботи в систему місцевого самоврядування.

Всього в територіальних громадах Миколаївської області утворено та функціонують 52 структурних підрозділів соціального захисту населення, що становить ≈ 100 % від загальної кількості громад. Це - відділи, управління, департаменти та сектори. У формі управлінь працюють 9 громад (≈ 5,7 %), сектор створений у 1 громаді, Березнегуватській селищній раді.

Підрозділи соціального захисту населення у територіальних громадах Миколаївської області демонструють нерівномірний кадровий потенціал, з вираженою диспропорцією між міськими та сільськими громадами. Загальна чисельність штатних одиниць становить понад 722 посади. У великих міських громадах, таких як Миколаївська, Первомайська та Казанківська селищна, штатна чисельність підрозділів сягає 50–90 штатних одиниць. Сільські громади обмежуються 3–7 штатними одиницями. Рівень фактичної зайнятості за штатним розписом підрозділів є високим, що свідчить про відсутність масової плинності кадрів.

З метою забезпечення доступності послуг для мешканців віддалених населених пунктів 26 територіальних громад Миколаївської області (50 %) впровадили практику створення та функціонування віддалених робочих місць у старостинських округах. Така модель дозволяє наблизити соціальні та адміністративні послуги до населення та зменшити навантаження на центральні офіси.

Аналіз отриманої від громад інформації засвідчив активне залучення ЦНАПів та старост до процесу прийому звернень громадян з широкого спектру соціальних питань. Що стосується прийому документів для призначення більшості видів державної соціальної допомоги, пільг та субсидій, то у 46 громадах (84,6%) цю функцію виконують безпосередньо відділи соціального захисту населення, задіявши у середньому 3–6 спеціалістів на громаду.

Ситуація з оформленням довідок ВПО демонструє значну концентрацію адміністративних функцій на рівні фронт-офісів в громадах: 86,5% громад

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

(45 громад) передали цю функцію ЦНАПам або уповноваженим посадовим особам на місцях.

Попри делегування частини адміністративних процесів, ***76,9% громад (40 громад) відповідно до діючого законодавства уповноважили структурні підрозділи соціального захисту населення або виконавчії комітети міських/селищних/сільських рад приймати рішення про надання/відмову в наданні соціальних послуг.***

У більшості громад ключовим фронт-офісом для прийому звернень громадян соціального характеру виступає ЦНАП. Понад 60% громад делегували ЦНАПам функції прийому документів для призначення державної соціальної допомоги та/або видачу довідок ВПО.

Кадровий потенціал виконавчих структурних підрозділів соціального захисту населення в громадах Миколаївської області в цілому є потужним і значимим ресурсом в реалізації державної соціальної політики на місцевому рівні. Делегування адміністративних функцій із соціальних питань ЦНАПам та старостам сприяє покращенню доступності послуг, та водночас, вимагає ефективної міжвідомчої співпраці, щоб гарантувати повноцінне та якісне надання соціальних та адміністративних послуг соціального характеру населенню.

Висновки

Управлінська структура системи соціального захисту в територіальних громадах Миколаївської області характеризується сформованістю, стабільністю та високим рівнем інтеграції в систему місцевого самоврядування. З 52-х територіальних громад: в 52 - визначена посадова особа з числа керівного складу міської/селищної/сільської ради, яка є відповідальною за роботу системи соціального захисту населення в громаді; в 51 - створені і функціонують виконавчих структурні підрозділи соціального захисту населення міської/селищної/сільської ради; в 44 - рішення про надання/відмову в наданні соціальних послуг приймаються посадовими особам місцевого самоврядування; в 26 - впровадили роботу віддалених робочих місць адміністраторів ЦНАПу, спеціалістів структурних підрозділів соціального захисту населення. Це позитивні тенденції розбудови системи соціального захисту в Миколаївській

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

області, яка стає клієнтоорієнтованою і доступною.

5. Надавачі соціальних послуг в громадах

За результатами аналізу інформації, отриманої від 52 територіальних громад, в Миколаївській області діє розгалужена мережа надавачів соціальних послуг. Основними надавачами соціальних послуг виступають комунальні установи та заклади, такі як: центри надання соціальних послуг, територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг), центри соціальних служб. В області працюють мобільні бригади, утворені при міських/селищних/сільських радах чи комунальних установах/закладах, які надають соціальні послуги.

Миколаївська область налічує 911 населених пунктів, з яких це 9 міст та 17 селищ (раніше селища міського типу). Майже 97% області - це сільські населені пункти. Найбільша кількість населення проживає в обласному центрі, в Миколаївській міській територіальній громаді. За кількістю населених пунктів, які входять до складу територіальної громади лідером є Казанківська селищна територіальна громада, до складу якої увійшло 54 населених пункти.

Кількісні показники соціальної інфраструктури:

- Центри надання соціальних послуг — 37;
- Територіальні центри соціального обслуговування — 7;
- Центри соціальних служб — 8;
- Мобільні бригади — 17;
- Притулки — 3;
- Кризові кімнати — 5;
- Денні центри — 8;
- Спеціалізовані служби первинного соціально-психологічного консультування — 2.

Притулки, кризові кімнати, денні центри та служби первинного соціально-психологічного консультування — створені та працюють для людей, які

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

постраждали від домашнього насильства або насильства за ознакою статі. Основні вразливі категорії, для яких працюють ці служби: жінки, які зазнали насильства (найчастіша категорія), діти, які постраждали від насильства або стали його свідками, літні люди, які перебувають у залежному становищі, особи з інвалідністю, які можуть бути більш вразливими та залежними від кривдника, чоловіки, які також можуть ставати жертвами (сервіси відкриті для всіх постраждалих), ВПО, які через переміщення можуть бути в підвищеній зоні ризику, особи, які не мають безпечного місця для проживання або не можуть повернутися додому.

Південноукраїнська міська територіальна громада є гарним прикладом організації роботи такого напрямку. В громаді діє 1 притулок, 3 кризових кімнати, 2 денних центра, 1 консультаційна служба та 1 мобільна бригада. Ці заклади та служби орієнтовані на підтримку людей, які: опинилися в кризовій чи складній життєвій ситуації, постраждали від насильства, є внутрішньо переміщеними особами, особами з інвалідністю, проживають без підтримки (одинокі люди, літні), мають низький дохід чи великі сім'ї, потребують соціальної/психологічної допомоги або адаптації.

В Миколаївській області працюють 37 центрів надання соціальних послуг та 7 територіальних центрів соціального обслуговування. 8 територіальних громад: Горохівська сільська, Привільненська, Новомар'ївська сільська, Радсадівська сільська, Веснянська сільська, Галицинівська сільська, Нечаянська сільська, Інгульська сільська територіальні громади не мають надавачів соціальних послуг. Питання вирішується за рахунок міжмуніципального співробітництва.

5.1 Мобільні бригади

В Миколаївській області функціонують 17 ***мобільних бригад*** соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства (обласна, Миколаївська, Первомайська, Южноукраїнська, Вознесенська, Новобузька, Снігурівська міські територіальні громади, Веселинівська, Братська, Олександрівська, Кривоозерська селищні територіальні громади, Вільнозапорізька, Кам'яномостівська, Прибузька, Мостівська, Прибужанівська, Бузька сільські територіальні громади);

У 37 громадах області (~ 71,2%) послуги мобільних бригад наразі відсутні.

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

Розвиток діяльності мобільних бригад сприяє доступності соціальної допомоги для населення в громадах.

Функціонал мобільних бригад структурується за п'ятьма основними напрямами надання соціальних послуг:

• Екстрене реагування на звернення про насильство — якщо надходить повідомлення про домашнє насильство, бригада може виїхати на місце, надати першу допомогу, оцінити ризики, забезпечити безпеку постраждалій/-ому, у разі потреби — сприяти переведенню до притулку або безпечного місця.

• Консультування щодо наявних соціальних послуг та їх доступність — мобільні бригади пояснюють, куди можна звернутись: до притулків, кризових кімнат, денних центрів, юридичних та медичних служб, допомагають з навігацією системи підтримки.

• Супровід до інших служб або безпечних місць — якщо людині потрібне укриття, притулок або подальша допомога, бригада може супроводжувати, організовувати трансфер, допомагати з документами чи зверненнями.

• Психосоціальна підтримка ВПО та постраждалих від війни — мобільні бригади також працюють з внутрішньо переміщеними особами, людьми, чиє життя або психологічний стан постраждав внаслідок війни, допомагають адаптації, надають консультації, підтримку.

• Профілактика та просвітницька діяльність — бригади проводять інформаційну роботу: пояснюють права, ознаки насильства, можливості підтримки, роз'яснюють, як і куди звертатися.

Мобільні бригади не тільки реагують на насильство, але й підтримують людей, які потребують психологічного або соціального супроводу через війну, переміщення, втрати — це розширює їхню роль понад класичні сімейні/громадські випадки.

Кількісний склад мобільних бригад залежить від можливостей громади та обсягу потреб населення. У невеликих громадах бригада налічує дві особи - фахівця з соціальної роботи та психолога. Найпоширенішим є склад із чотирьох працівників, зазвичай це – водій, фахівець із соціальної роботи, психолог, медичний працівник.

Фаховий склад мобільних бригад відображає міжвідомчу співпрацю.

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

Практично в усіх командах присутній фахівець із соціальної роботи, психолог, водій. До складу часто входять керівники комунальних установ та відділів соціального захисту, заступник сільського голови. Саме завдяки такому підходу вдається забезпечити оперативність реагування, ефективне перенаправлення та комплексний супровід постраждалих. Рідше до складу входять юрисконсульт та диспетчер.

Загалом мобільні бригади в Миколаївській області виконують функцію наближення соціальних послуг до людей, особливо в умовах кризових подій, обмеженої мобільності населення та дефіциту спеціалізованих установ у малих громадах.

5.2 Територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг)

Територіальні центри соціального обслуговування (далі - ТЦСО) працюють в 7 громадах Миколаївської області: Первомайській міській, Південноукраїнській міській, Миколаївській міській, Арбузинській селищній, Братській селищній, Куцурубській сільській та Софієвській сільській.

Найбільшу кількість віддалених робочих місць соціальних робітників має КЗ "Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Братської селищної ради" - 9.

КУ "Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Арбузинської селищної ради" має 4 віддалених робочих місця.

КУ "Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)" Софіївської сільської ради та КУ "Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)" Куцурубської сільської ради віддалених робочих місць не мають.

Миколаївський міський територіальний центр в кожному районі міста представлений відділеннями, їх всього 4. Вони працюють у Заводському, Інгульському, Корабельному та Центральному районах міста. У приміщеннях цих центрів облаштовані місця для тимчасового перебування та надання підтримки, включно з роздачею гуманітарної допомоги. Це територіально забезпечує зручний доступ до соціальних послуг у кожному районі міста.

Щодо спектру соціальних послуг, які надаються територіальними центрами

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

Миколаївської області слід відзначити:

- **Миколаївський** міський територіальний центр: догляд вдома, денний догляд, соціальна адаптація, надання притулку, консультування, представництво інтересів, соціальна профілактика, натуральна допомога, переклад жестовою мовою, супровід під час інклюзивного навчання;

- **КУ "Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)" Софіївської сільської ради:** послуги догляду із забезпеченням проживання для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, із догляду за хворими із забезпеченням проживання, надання соціальної допомоги без забезпечення проживання для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, денний догляд за дітьми, надання іншої соціальної допомоги без забезпечення проживання.

- **"Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Арбузинської селищної ради"**: догляд вдома, денний догляд, соціальна адаптація, соціальна інтеграція та реінтеграція, консультування, представництво інтересів, натуральна допомога;

- **"Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Братської селищної ради"**: соціальна адаптація, консультування, натуральна допомога, надання соціальної допомоги без забезпечення проживання для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, надання послуг догляду із забезпеченням проживання для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, надання іншої соціальної допомоги без забезпечення проживання.

- **"Територіальний центр надання соціальних послуг Куцурубської сільської ради"**: догляд вдома, психологічну підтримку, юридичні консультації, соціальний супровід, допомогу в отриманні гуманітарної допомоги та державних допомог, консультування.

- **"Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Первомайської міської ради"**: догляд вдома; догляд стаціонарний; догляд паліативний; соціальна адаптація; консультування; соціальна профілактика; надання притулку; представництво інтересів;

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

соціальна інтеграція та реінтеграція; натуральна допомога.

- **“Територіальний центр соціального обслуговування надання соціальних послуг Південноукраїнської міської ради”**: догляд вдома; денний; денний догляд дітей з інвалідністю; соціальна адаптація; консультування; соціальна профілактика; надання притулку; представництво інтересів; соціальна інтеграція та реінтеграція; натуральна допомога; фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальним, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями; соціально-психологічна реабілітація; соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями; транспортні послуги.

Територіальні центри соціального обслуговування є потужним ресурсом в забезпеченні населення Миколаївської області соціальними послугами, фокусом уваги яких є люди похилого віку, люди з інвалідністю, внутрішньо переміщені особи. Є певна проблематика в забезпеченні кадрами, рівня фінансування установ за рахунок місцевого бюджет, але в цілому матеріально - технічна база територіальних центрів більш потужна у порівнянні з більшістю центрів надання соціальних послуг, які утворились в об'єднаних територіальних громадах в процесі реформи децентралізації.

5.3 Центри надання соціальних послуг

У Миколаївській області створено 37 Центрів надання соціальних послуг (далі - ЦНСП) що забезпечують системну підтримку населення та надають широкий спектр соціальних послуг різним категоріям населення.

Аналіз кадрового потенціалу ЦНСП демонструє позитивні тенденції. Значна частина центрів має високий рівень укомплектування посад персоналом, що забезпечує належне надання послуг. Є окремі ситуації, де чисельність фактично зайнятих працівників значно менша за кількість, передбачену штатним розписом.

Віддалені робочі місця для соціальних робітників, які надають соціальну послугу “догляд вдома” створені у 23 ЦНСП. Для фахівців із соціальної роботи віддалені робочі місця створені у 22 ЦНСП.

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

Основні категорії отримувачів соціальних послуг цих установ: особи похилого віку, люди з інвалідністю, сім'ї, в яких виховуються діти з інвалідністю, особи/ сім'ї у складних життєвих обставинах, діти-сироти, та діти, позбавлені батьківського піклування, діти під опікою та піклуванням. Крім того, ЦНСП надають послуги внутрішньо переміщеним особам, ветеранам війни та членам їхніх сімей, членам сімей загиблих захисників, особам, постраждалим від насильства, багатодітним родинам, одиноким матерям, бездомним, алко- та наркозалежним особам, а також особам, які перебувають або перебували у конфлікті з законом.

ЦНСП забезпечують надання базових соціальних послуг, серед яких догляд вдома, денний догляд, екстрене (кризове) втручання, консультування, соціальний супровід та соціальна профілактика, соціальна адаптація.

Центри також здійснюють заходи підтримки та захисту прав клієнтів через надання соціальних послуг: представництво інтересів, посередництво, натуральна допомога.

До прикладу:

- соціальні послуги **підтриманого проживання**, **надання притулку** надається у "Центрі надання інтегрованих соціальних послуг Доманівської селищної ради";

- соціальна послуга **догляду та виховання дітей у наближених сімейних формах виховання** надається у "Центрі надання соціальних послуг Прибузької сільської ради";

- соціальна послуга **переклад жестовою мовою** забезпечена у "Вознесенському центрі надання соціальних послуг", "Центрі надання соціальних послуг Новоодеської міської ради";

- соціальна послуга **супровід під час інклюзивного навчання** надається у "Центрі надання соціальних послуг Казанківської селищної ради";

- соціальна послуга **фізичний супровід осіб з порушеннями опорно-рухового апарату або зору** у "Центрі надання соціальних послуг Баштанської міської ради";

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

- соціальні послуги **стаціонарний догляд**, **соціальна адаптація ветеранів** у “Центрі надання соціальних послуг Мішково-Погорілівської сільської ради”;

- соціальна послуга **медіація** у "Центрі надання соціальних послуг Дорошівської сільської ради";

- ЦНСП в Миколаївській області виконують комплексну функцію підтримки населення, поєднуючи базові соціальні послуги з більш спеціалізованими заходами для соціальної адаптації, інтеграції та підвищення якості життя вразливих груп населення.

5.4 Центри соціальних служб

В Миколаївській області працює 8 Центрів соціальних служб (далі - ЦСС), в Первомайській міській, Софіївській селищній, Новомар’ївській сільській, Новобузькій міській, Південноукраїнській міській, Миколаївській міській, Арбузинській селищній, Братській селищній територіальних громадах.

ЦСС мають комплексний підхід у забезпеченні населення соціальними послугами: від базових послуг (консультування, соціальний супровід, профілактика, екстрене втручання) до спеціалізованої підтримки.

До прикладу, у Південноукраїнському міському центрі соціальних служб забезпечено надання послуги притулку та транспортних послуг.

ЦСС обслуговують широкий спектр вразливих груп населення: особи/ сім’ї у складних життєвих обставинах, діти під опікою та піклуванням, сім’ї, в яких виховуються діти з інвалідністю. Деякі центри, зокрема Південноукраїнський ЦСС, інтегрував в свою роботу підтримку внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців та членів їх сімей, родичів загиблих, полонених та безвісти зниклих та осіб звільнених з місць позбавлення волі.

Кадровий потенціал центрів демонструє баланс між фактично зайнятими штатними одиницями та кількістю штатних одиниць за штатним розписом. Фактична кількість отримувачів послуг перевищує планову кількість.

ЦСС у Миколаївській області не мають віддалених робочих місць для фахівців соціальної роботи. Це не посилює спроможність ЦСС забезпечувати населення соціальними послугами, і не сприяє доступу до соціальних послуг населення, яке

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

проживає у віддалених населених пунктах громади.

5.5. Для планування організації та надання соціальних послуг органи місцевого самоврядування визначають потреби населення адміністративно-територіальної громади у соціальних послугах. Станом на 01.01.2026 чисельність виявлених осіб, які потребували соціального обслуговування, становить 105711 осіб. Фактично отримали послуги 105711 осіб, що становить 100 % від кількості потребуючих послуг.

Кількість відділень, які надають соціальні послуги в структурі територіальних центрів та центрів надання соціальних послуг – 150, а саме:

47 відділень соціальної допомоги вдома, послуги в яких отримали 10688 осіб;

18 відділень денного перебування, послуги в яких отримали 12723 особи;

22 відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, в яких станом на 01.01.2026 проживає 458 підопічних (протягом 2025 року послуги отримали 496 осіб);

1 відділення стаціонарного паліативного догляду, розраховане на 15 ліжко-місць, послуги в якому отримали 27 осіб;

29 відділень організації надання адресної грошової та натуральної допомоги, в яких різні види соціальних послуг отримали 64439 осіб.

У складі надавачів соціальних послуг також функціонували 33 інших відділень, в яких послуги отримали 17338 осіб, серед них у відділеннях соціальної роботи, пунктах прокату, відділення соціальної реабілітації дітей з інвалідністю, ветеранських просторів (сервісних офісів у справах ветеранів) та інші.

З 11.10.2016 року у складі КУ Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Первомайської міської територіальної громади, на базі Первомайської центральної багатопрофільної лікарні діє відділення **стаціонарного паліативного догляду**, яке розраховано на 15 ліжко-місць. Чисельність виявлених та обслужених громадян похилого віку та осіб з інвалідністю складає 27 осіб, (100% забезпечення потреб у паліативному догляді в умовах стаціонару).

На протязі 2025 року:

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

- рішенням Первомайської селищної ради від 03.03.2025 року № 191-Р створено комунальну установу «Центр надання соціальних послуг Первомайської селищної ради»;

- рішенням Костянтинівської сільської ради від 11.04.2025 року № 3 створено комунальну установу «Центр надання соціальних послуг Костянтинівської сільської ради»;

- рішенням Дорошівської сільської ради від 15.04.2025 № XLI позачергової сесії 8 скликання створено комунальну установу «Центр надання соціальних послуг Дорошівської сільської ради»;

- рішенням Широківської сільської ради від 17.06.2025 року № 4 XLVIII позачергової сесії створено комунальну установу «Центр надання соціальних послуг Широківської сільської ради»; з 01.01.2026 зміна на Широківську селищну ради;

- рішенням Сухоєланецької сільської ради від 15.07.2025 року №1 створено комунальну установу «Центр надання соціальних послуг Сухоєланецької сільської ради».

Між 4 територіальними громадами, укладено договори про співпрацю щодо забезпечення надання соціальних послуг (Інгульською сільською громадою з Баштанською міською громадою; Новомар'ївською сільською громадою з Братською селищною громадою). Між Горохівською сільською та Снігурівською міською громадами заключено Меморандум про співпрацю і партнерство.

Соціальні послуги в територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) та центрах надання соціальних послуг надаються залежно від доходу отримувача соціальних послуг:

платно,

безоплатно,

з установленням диференційованої плати.

Ліквідація, закриття територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) та центрів надання соціальних послуг не проводилась.

Забезпечується впровадження інноваційних видів соціальних послуг:

Проєкт «Служби перевезення»

Соціальний проєкт «Служба перевезення осіб з інвалідністю» реалізується в межах Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року, ініційованої першою леді Оленою Зеленською. люди з інвалідністю та інші маломобільні групи населення можуть скористатися

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

безоплатним соціальним таксі, що дозволяє легко дістатися до органів влади, медичних закладів, банків, центрів правової допомоги та інших важливих установ

У Миколаївській області в 13 територіальних громадах діють служби перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (у містах Миколаєві, Південноукраїнську та Новій Одесі, Снігурівці, Баштанський Доманівській, Веселинівській, Коблівській, Казанківській, Чорноморській, Березанській, Новобузькій, Мішково-Погорілівській територіальних громадах), на роботу яких виділено 5595,82 тис. гривень. Службами перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення станом на 01.01.2026 року надано послуг 5388 особам з інвалідністю на суму 3814,27 тис. гривень.

Проєкт «Денний догляд дітей з інвалідністю»

Головна мета проєкту – забезпечення денним доглядом дітей з інвалідністю та здійснення комплексу реабілітаційних заходів для дітей-інвалідів, спрямованих на подолання фізичних, психічних розладів, коригування порушень розвитку, навчання основним соціальним та побутовим навичкам, розвиток здібностей, створення передумов для інтеграції у суспільство.

В області для надання реабілітаційних послуг дітям з інвалідністю функціонують 3 центри та 6 відділень соціальної реабілітації дітей з інвалідністю, протягом 2025 року реабілітаційні послуги в центрах та відділеннях отримали 599 дітей з інвалідністю.

Проєкт «Мобільна соціальна служба»:

В межах Програми ООН із відновлення та розбудови миру за фінансової підтримки Уряду Канади закуплено, обладнано та передано до Миколаївської області такі транспортні засоби, а саме: 7 автомобілі для надання соціальних послуг особам похилого віку - догляд вдома, натуральна допомога (отримувачі: КУ Міський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг); КЗ «Вознесенський центр надання соціальних послуг»; КУ «Центр надання соціальних послуг» Баштанської міської ради; КУ «Центр надання соціальних послуг» Новобузької міської ради; КНП «Центр надання соціальних послуг» Коблівської сільської ради, КУ «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Південноукраїнської міської ради, КУ «Центр надання соціальних послуг» Мостівської сільської ради).

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

Послуги надаються мобільними командами комунальних закладів для одиноких осіб похилого віку, осіб з інвалідністю, сімей у складних життєвих обставинах, до складу яких входять психолог, соціальні робітники, робітник з комплексного обслуговування будівель, в разі необхідності залучаються медик, перукар. Надаються послуги соціально-психологічної допомоги, допомога щодо ведення домашнього господарства та обслуговування житлового приміщення, в тому числі косіння трави, рубання дров, дрібний ремонт.

Проєкт «Формування життєстійкості»:

За підтримки Мінсоцполітики реалізується експериментальний проект з формування життєстійкості в 7 територіальних громадах області (функціонує 8 центрів життєстійкості): Миколаївській міській громаді, Коблівській сільській громаді, Казанківській селищній громаді, Вознесенській міській громаді, Березанській селищній громаді, Кривоозерській селищній громаді. Врадіївській селищній громаді. Послуга з формування життєстійкості спрямована на підтримку та зміцнення психічного здоров'я населення, зниження загального рівня стресу і тривожності серед населення, адаптацію населення до кризових ситуацій, формування навичок першої психологічної допомоги близьким, навчання стресостійкості як комплексу особистісних якостей та попередження психологічної травматизації.

В Центрах життєстійкості кожен може проконсультуватися з фахівцем соціальної роботи щодо своїх питань, отримати допомогу психолога, долучитися до груп взаємо підтримки та волонтерських активностей своєї громади.

Миколаївська область є інтегрованою в загальнонаціональну мережу Центрів життєстійкості, яка активно розвивається, створюючи мережу доступних психосоціальних ресурсів для населення.

Центри життєстійкості формуються як універсальні простори психосоціальної підтримки в межах державної програми ментального здоров'я «Ти як?». Вони мають на меті зміцнення стійкості населення й громад у складних умовах воєнного часу, а також підтримку людей, які пережили травматичні події чи опинилися в кризових ситуаціях. Послуги центрів доступні всім мешканцям громад незалежно від віку, статусу чи місця реєстрації, зокрема внутрішньо переміщеним особам, ветеранам та членам їхніх родин, а також місцевим

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

жителям, що потребують підтримки.

Основна діяльність Центрів життєстійкості включає індивідуальні та групові психосоціальні консультації, тренінги зі стресостійкості, освітні та навчальні заходи, спрямовані на розвиток навичок подолання стресу та адаптації до змін. За потреби центри надають також базову правову допомогу та консультації щодо працевлаштування, що допомагає мешканцям громад підвищувати власну соціальну та економічну стійкість. Організація роботи центрів базується на сучасних підходах, включно з соціальним замовленням та партнерством з громадським сектором, що відповідає новій моделі розвитку соціальних послуг та сприяє їх доступності, ефективності та довгостроковій стійкості.

Проєкт «Простори соціальної адаптації»:

За сприяння Програми розвиту ООН в Україні та фінансової підтримки Європейського Союзу наданої у межах проекту «EU4 Recovery - Розширення можливостей громад в Україні» в області функціонує 6 просторів соціальної адаптації, зокрема в Миколаївській міській, Вознесенській міській, Первомайській міській, Новобузькій міській, Коблівській сільській, Олександрівській селищній громадах). Послуги адаптації надаються особам похилого віку, особам з інвалідністю, вразливим групам дорослого населення, включаючи ВПО або осіб, які постраждали від війни. В рамках надання послуги соціальної адаптації фахівцями проводяться різноманітні заходи до Міжнародних та державних свят, на які запрошуються особи з інвалідністю, члени сімей військовослужбовців, члени родин загиблих Захисників та Захисниць та інші.

Проєкт «Мультидисциплінарні команди»

Мультидисциплінарні команди соціальної роботи функціонують в 19 територіальних громадах області, які надають комплексну допомогу людям, що опинилися в складних життєвих обставинах, послуги надано 4879 особам. Їхня головна мета — забезпечити всебічну підтримку, що включає як соціальні послуги з догляду, консультування, допомога в побуті, психологічну та юридичну допомогу. До складу команди входять фахівці різних спеціальностей: соціальні працівники, психологи, юристи. Допомога надається мешканцям у форматі «послуги приходять до людей»: перукарські послуги; допомога з благоустрою та прибиранням на присадибних ділянках; консультації щодо

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

соціального захисту; доставка продуктових наборів та питної води; дрібні ремонтні роботи побутових предметів; вологе прибирання житлових приміщень та миття вікон; допомога з підготовкою до зими (рубання дров).

Проєкт «Ветеранські простори»

У Миколаївській області продовжується робота з розвитку системи підтримки ветеранів війни та членів їхніх родин. В регіоні функціонує 12 **ветеранських просторів**, які є осередками підтримки, відновлення та взаємодії. Ветеранські простори створюються з урахуванням доступності та потреб Захисників і Захисниць, аби кожен міг отримати необхідні послуги незалежно від життєвих обставин чи стану здоров'я.

У таких просторах ветеранам та членам їхніх сімей надається комплексна допомога, зокрема інформаційно-консультативна, психологічна, соціальна та правнича підтримка, послуги з реабілітації, професійної адаптації та сприяння у працевлаштуванні.

Проєкт «Гроші ходять за людиною»

З березня 2025 року в Софіївській сільській територіальній громаді забезпечено реалізацію експериментального проєкту з організації надання внутрішньо переміщеним особам похилого віку, особам з інвалідністю соціальної послуги стаціонарного догляду за принципом «гроші ходять за людиною». Це надає можливість особам, які потребують сторонньої допомоги та підтримки, але через бойові дії змушена залишити власне житло, інтегруватися в нову громаду та самостійно приймати рішення щодо свого життя. Послуги стаціонарного догляду отримали 13 внутрішньо переміщених осіб з Донецької області.

Проєкт «Університети третього віку»

«Університет третього віку» - це інноваційна соціально-педагогічна послуга, що має на меті реалізацію принципу «Навчання протягом усього життя». Навчання в університетах третього віку безкоштовне та проводиться на основі власної активності слухачів і постійного діалогу з викладачем і має на меті забезпечення адаптації покоління людей старшого віку до сучасного суспільного життя; підтримки їх фізичного та інтелектуального здоров'я, сприяння зайнятості та об'єднанню, розширенню їх світогляду.

З початком збройної агресії російської федерації надання послуг в «Університеті третього віку» відбувалися у змішаному форматі: он-лайн, оф-лайн. Послуги надаються безкоштовно. Навчання проводиться згідно із

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

затвердженими програмами та планами. Протягом 2025 року в 24 громадах Миколаївської області працювали «Університети третього віку». Кількість осіб, залучених до навчання в «Університетах третього віку» складає 2833 громадян поважного віку, осіб з інвалідністю.

При «Університетах третього віку» працюють такі факультети: плавання, основи права, філологічний, комп'ютерно - інформаційний; літературно-музичний; здоровий спосіб життя; культурно - дозвіллєва діяльність та рукоділля; кінотерапія, арт-терапія; аромо терапія; соціально- психологічне розвантаження; скандинавська хода; освітній туризм; людина та довкілля; кіномистецтво; нова Я; шейпінгу; цифрові технології; мистецькоосвітній простір; коліжанка; мистецтвознавство; хочу жити в якісному світі та інші. Заняття безкоштовні, проводяться фахівцями територіального центру/центру надання соціальних послуг, викладачами-волонтерами, людьми старшого віку, які обізнані з темою програми та мають відповідну освіту та досвід, представниками державних та громадських організацій.

Через механізми соціального замовлення, закупівлі соціальних послуг та конкурсів соціальних проєктів проводиться робота по залученню недержавних надавачів до надання соціальних послуг в громадах, що є важливо для забезпечення якості та різноманітності послуг, особливо в умовах воєнного стану та обмежених ресурсів органів місцевого самоврядування.

Активним надавачем соціальних послуг є Миколаївська обласна організація Товариства Червоного Хреста України, яка впроваджує інноваційні види соціальних послуг в громадах області враховуючи потреби мешканців.

Проєкт «Патронажні сестри»

В 20 громадах області, 60 патронажних сестер Миколаївської обласної організації Товариства Червоного Хреста України надають соціальні послуги догляду вдома особам похилого віку, особам з інвалідністю, які проживають у зонах активних бойових дій, членам сімей Захисників та Захисниць України, в тому числі членам сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України. Протягом 2025 року здійснено 55194 візити додому, послуги отримали 450 осіб (658539 послуг) у 17 населених пунктах.

Проєкт «Мобільні аптечні пункти»

У Миколаївській області функціонують 2 мобільних аптечних пунктів підприємства Миколаївської обласної організації товариства Червоного Хреста

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

України "Шпиталь Українського Червоного Хреста", які обслуговують мешканців 24 населених пунктів прифронтових територіях, де суттєво зруйнована медична та аптечна інфраструктура, наразі гостро відчувається нестача лікарських препаратів. Запуск мобільних аптек дозволяє розв'язувати питання доступності лікарських засобів в сільській місцевості та надає можливість придбати ліки без необхідності їздити за ними у більші міста.

Проєкт «Мобільний шпиталь»

Також «мобільний шпиталь» забезпечує надання медичних і соціальних послуг мешканцям Миколаївської області. Жителі громад мають змогу безкоштовно отримати: консультації лікарів: терапевта, педіатра, хірурга, гінеколога, дерматовенеролога, офтальмолога, отоларинголога, стоматолога; надається широкий перелік лабораторно-діагностичних послуг; забезпечується надання послуги мобільного та амбулаторного медичного обслуговування; сервіс медичного транспортування.

Проєкт «Клуби активного довголіття»

На Миколаївщині діє 12 Клубів активного довголіття Українського Червоного Хреста. Учасники клубів – люди віком від 65 років, які прагнуть залишатись активними членами громади. Вони долучаються до різних активностей, в тому числі до творчих заходів. Команда Українського Червоного Хреста заохочує таких людей до активного способу життя, дбаючи про повагу та безпеку кожного. Адже активне довголіття – це підтримка фізичного, психічного та соціального здоров’я літніх людей, які прагнуть продовжувати жити активно.

Проєкт «Супровід під час інклюзивного навчання»

Між Миколаївською міською територіальною громадою та Миколаївським обласним відділенням Товариства Червоного Хреста України укладено угоду про закупівлю соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання, за рахунок коштів міського бюджету, в сумі 3,8 млн грн на рік.

З вересня 2025 року на базі Миколаївського обласного відділенням Товариства Червоного Хреста України працює 28 асистентів дитини. Послугою супроводу під час інклюзивного навчання охоплено 28 дітей.

Проєкт «Соціальні фасілітатори»

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

За сприянням Громадської організації «Десяте квітня» 31 соціальний фасілітатор забезпечує надання допомоги у відновленні самостійності, відновленні соціальних зв'язків, отриманні правової, соціальної, психологічної та гуманітарної допомоги мешканцям громад області.

Впровадження інноваційних послуг в Україні активно підтримується міжнародними організаціями.

Проєкт «Малі гранти для соціальних послуг сім'ям з дітьми та дітям та/або послуги раннього втручання»

За підтримки ЮНІСЕФ реалізовується проєкт в наданні фінансової допомоги у вигляді малих грантів для соціальних послуг сім'ям з дітьми та дітям та/або послуги раннього втручання. Малі гранти отримали 10 надавачів соціальних послуг на загальну суму 27,9 млн. грн. За рахунок малих грантів у 8 територіальних громадах 6 благодійних/громадських організацій області і 4 комунальні установи забезпечили надання соціальних послуг жителям 33 населених пунктів із числа: сім'ї з дітьми, діти з інвалідністю, сім'ї з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Проєкт «Раннє втручання»

З червня 2025 року в м. Миколаєві впроваджено соціальний проєкт - раннє втручання, спрямований на підтримку родин, які виховують дітей із порушеннями або затримкою розвитку. Послуга надається на базі міського Центру комплексної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю.

Проєкт реалізується завдяки співпраці міської влади, ЮНІСЕФ, громадських організацій «Джерело» і «Здорове суспільство» та БФ «Українська фундація громадського здоров'я».

Проєкт «Корекційна допомога дітям з діагнозом "розлад аутичного спектру".

Центр LEVCHYK SPECTRUM HUB запрацював завдяки спільним зусиллям благодійного фонду Future for Ukraine (FFU), Миколаївської міської ради та за партнерської підтримки Nova Ukraine.

В корекційному центрі для дітей із розладами спектра аутизму LEVCHYK SPECTRUM HUB (м. Миколаїв) 30 дітей безоплатно та за індивідуальним річним планом займаються з логопедами, нейропсихологами та фізіотерапевтами, а

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

також беруть участь у творчих майстер-класах, музичних та арттерапевтичних заняттях.

Проєкт «Соціальні пральні»

З метою надання безкоштовних та доступних послуг з прання білизни для соціально незахищених верств населення, таких як малозабезпечені особи, люди старшого віку, внутрішньо переміщені особи та люди з інвалідністю в 3 територіальних громадах області реалізується соціальний проєкт- соціальні пральні. Цей проєкт спрямований на покращення умов життя, забезпечення гігієни та підтримку гідності людей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

У Миколаєві проєкт реалізується за підтримки благодійного фонду "ЩЕДРИК", у співпраці з міжнародною неурядовою організацією "ОКСФАМ" та Благодійним фондом «Стабілізейшен Суппорт Сервісез» у межах проєкту «Швидка невідкладна допомога постраждалому населенню Херсонської та Миколаївської областей на півдні України.

У Снігурівці проєкт реалізується за підтримки Благодійного Фонду «Стабілізейшен Суппорт Сервісез» та німецької гуманітарної організації «Sing of Hope» за фінансової підтримки Федерального міністерства закордонних справ Німеччини (GFFO).

У м.Первомайську, на базі Первомайської районної організації Українського Червоного Хреста соціальну пральню обладнано за підтримки програми BraVo й Данського Червоного Хреста.

Проєкт «Соціальні перукарні»

Соціальні перукарні в громадах це послуга яка не лише допоможе людям підтримувати доглянутий вигляд, але й сприятиме підвищенню їхньої впевненості та самооцінки. Відомо, що нова зачіска може зробити позитивний вплив на загальний емоційний стан людини. Дана послуга впроваджена в м.Миколаєві, м.Вознесенську, Мішково-Погорілівській, Коблівській, Бузькій, Березанській громадах завдяки підтримки благодійної організації ADRA Ukraine в рамках програми "Підтримка ініціатив громад" та фінансованої підтримки Міністерства закордонних справ Данії (DANIDA); за фінансової підтримки данської міжнародної гуманітарної організації DanChurchAid та Norwegian Church Aid в Україні.

Проєкт «Швейний куточок»

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд "Стабілізейшен Суппорт Сервісез"» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

Ця ініціатива спрямована на підтримку малозабезпечених верств населення, людей похилого віку та тих, хто опинився у складних життєвих обставинах. Швейний куточок, у свою чергу, допомагає з ремонтом одягу. Завдяки професійним швачкам, люди можуть відремонтувати свої речі. Відкриття швейного куточку є прикладом того, як громада може об'єднати зусилля для підтримки тих, хто потребує допомоги.

Дана послуга впроваджена в Миколаївській міській громаді за підтримки Благодійного фонду «Стабілізейшен Суппорт Сервісез» спільно з німецькою гуманітарною організацією «Sign of Hope» за фінансової підтримки Федерального міністерства закордонних справ Німеччини та в Коблівській громаді за фінансової підтримки данської міжнародної гуманітарної організації DanChurchAid та Norwegian Church Aid в Україні.

5.6 Інші надавачі соціальних послуг

Відповідно до отриманої інформації, яку надали громади Миколаївської області, серед інших надавачів соціальних послуг виокремлюються:

- Центр комплексної реабілітації дітей з інвалідністю «Промінець», Доманівська селищна ТГ;
- Комунальна установа «Міський центр комплексної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю», Миколаївська міська ТГ;
- Комунальна установа «Міський геріатричний будинок милосердя імені Святого Миколая» Миколаївська міська ТГ;
- Комунальна установа «Центр реінтеграції бездомних осіб», Миколаївська міська ТГ;
- «Центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю», Арбузинська селищна ТГ.

Ці установи охоплюють такі категорії населення: особи похилого віку, особи з інвалідністю, діти з інвалідністю, бездомні громадяни, самотні люди, особи, що мають вікові порушення здоров’я, люди із залежностями. Миколаївський міський Геріатричний будинок включає до основних видів послуг - стаціонарний догляд, медичний супровід, допомогу у встановленні групи інвалідності, консультації та залучення додаткових фахівців. Особливу увагу приділяють

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

лежачим підопічним, які отримують необхідну медичну та психологічну підтримку.

Висновки

Система надавачів соціальних послуг в Миколаївській області є сформованою, багаторівневою та здатною забезпечувати широкий спектр послуг для різних вразливих груп населення.

Розгалужена соціальна інфраструктура включає: територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг), центри соціальних служб, центри надання соціальних послуг, притулки, кризові кімнати, денні центри та мобільні бригади. Найбільш розвиненими надавачами соціальних послуг є Миколаївська, Вознесенська, Новобузька, Первомайська міські територіальні громади, які поєднують різні формати організації надання соціальних послуг. Територіальні громади, які мають велику площу, значну кількість населених пунктів у своєму складі, відчувають брак ресурсів, логістичні складнощі в забезпеченні населення соціальними послугами.

Загалом система надавачів соціальних послуг Миколаївської області перебуває на етапі стабільного розвитку та функціональної зрілості. Основними напрямами подальшого вдосконалення є: розширення мережі мобільних бригад, зміцнення кадрового потенціалу, забезпечення рівномірності доступу до послуг у сільській місцевості; посилення міжвідомчої координації на рівні територіальних громад.

6. Потреби установ системи соціального захисту

Установи системи соціального захисту населення в територіальних громадах Миколаївської області потребують матеріально-технічної допомоги і в забезпеченні меблями, і в забезпеченні офісною технікою. Узагальнюючи отриману інформацію щодо нагальних потреб:

- виконавчі структурні підрозділи соціального захисту населення

меблі: шафи, столи (з урахуванням безбар’єрності), стільці, тумби;

техніка: ноутбуки, МФУ, джерела безперервного живлення;

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

- центри надання соціальних послуг

меблі: шафи, столи, стільці, офісні кресла;

техніка: принтери, ноутбуки, сканери, павербанки;

- територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг)

меблі: шафи, столи, стільці;

техніка: електровелосипедів;

- центри соціальних служб

меблі: шафи, столи, стільці;

техніка: зарядні станції, ноутбуки, принтери та МФУ.

Щодо навчальних програм, є нагальна потреба у підвищенні кваліфікації фахівців соціальної роботи, які працюють із сім'ями у складних життєвих обставинах та сім'ями, в яких виховуються діти з інвалідністю. Основні напрямки навчання включають кейс-менеджмент, психологічну підтримку, профілактика професійному вигоранню та роботу з насильством, надання спеціалізованих послуг, таких як супровід ветеранів, надання послуг догляду вдома.

Близько третини підрозділів системи соціального захисту населення в громадах (≈33%) отримали підтримку від зовнішніх організацій, що частково покрило їхні потреби. Основні донори — UNHCR, NRS, БО БФ «Stabilization Support Services» (ССС). Допомога включала забезпечення мобільності та енергонезалежності (електровелосипеди, генератори, ДБЖ, павербанки) та обладнання робочих місць (меблі, комп’ютерна техніка).

11 громад Миколаївської області — Миколаївська міська ТГ, Новобузька міська ТГ, Широківська сільська ТГ, Арбузинська селищна ТГ, Вільнозапорізька сільська ТГ, Олександрівська селищна ТГ, Новоодеська міська ТГ, Казанківська селищна ТГ, Вознесенська міська ТГ, Первомайська ТГ, Південноукраїнська міська ТГ отримали від благодійного фонду «Стабілізейшн Суппорт Сервісез» підтримку у вигляді велосипедів, робочих місць, канцелярських товарів та мобільних робочих станцій, що сприяло підвищенню ефективності соціальної роботи та доступності послуг для мешканців громад.

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

Система соціальних послуг в громадах Миколаївської області значною мірою залежить від зовнішньої підтримки та потребує капітальних інвестицій у матеріально-технічну базу. Нерівномірний розподіл ресурсів вимагає цільової підтримки громад із найбільшими потребами. Пріоритетним напрямком розвитку кадрів є поглиблення спеціалізації та підвищення цифрової компетентності фахівців.

За результатами опитування, 31 громада Миколаївської області зазначили, що не отримували технічної підтримки від організацій, що свідчить про необхідність подальшої підтримки територіальних громад Миколаївської області у зміцненні матеріально-технічної бази установ та посилення спроможності через навчальні послуги.

ВИСНОВОК

Аналіз системи соціального захисту в територіальних громадах Миколаївської області доводить, що регіон має розгалужену, функціональну та загалом ефективну систему соціального захисту населення. Система включає широкий спектр надавачів соціальних послуг; повноцінний координаційний та стратегічний рівні.

Аналіз дозволив визначити виклики та бар'єри з якими стикається система соціального захисту в громадах Миколаївської області:

- Кадровий дефіцит — нестача вузькопрофільних спеціалістів (психологів, реабілітологів, соціальних педагогів, фахівців із роботи з ветеранами тощо) у більшості сільських громад.

- Нерівність у доступі до послуг між міськими та сільськими громадами, зумовлена інфраструктурними, транспортними та цифровими бар’єрами.

- Недостатність матеріально - технічної бази установ соціального захисту: потреба в меблях, комп’ютерному обладнанні, транспорті для мобільних бригад.

- Обмежені фінансові ресурси громад, що не дозволяють утримувати кваліфікований персонал та розширювати спектр послуг.

- Фрагментарність координації між різними надавачами соціальних послуг,

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.

недостатній рівень інтеграції даних і проведення системної оцінки потреб населення.

Цей матеріал підготовлено за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН). Зміст матеріалу виключно є відповідальністю Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» і жодним чином не відображає поглядів УВКБ ООН.